

Aan de gemeenteraad

EMBARGO tot 21 december 2023 om 09.30 uur

datum	20-12-2023
behandeld door	M. de Hoop
ons kenmerk	2023-0139982
doorkiesnummer	14-078
Onderwerp	Eerste resultaten eierenonderzoek in de (wijde) omgeving van Chemours

Geachte heer, mevrouw,

De afgelopen jaren heeft uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar PFAS in zowel de bodem als het water. Dit jaar is het vervolgonderzoek gestart naar de aanwezigheid van PFAS in eieren van hobbykippen in particuliere tuinen, moestuinen, dierenweijtes en zorg- en kinderboerderijen.

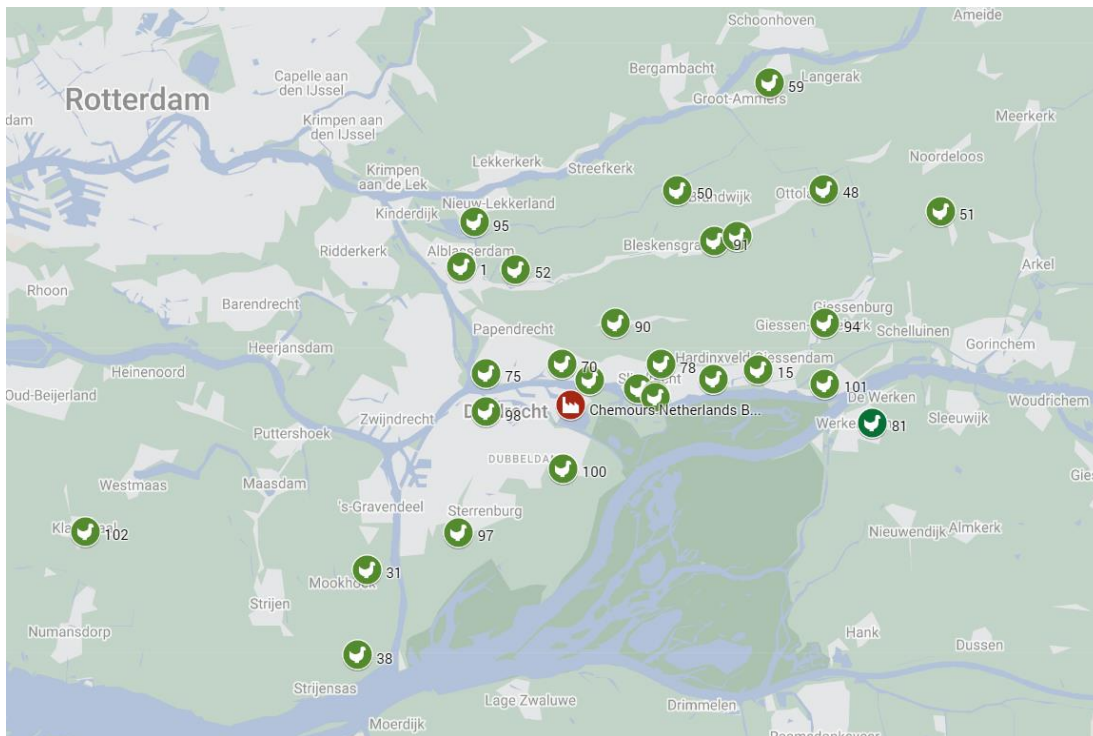
De gemeenten Dordrecht, Sliedrecht, Papendrecht en Molenlanden hebben opdracht gegeven voor dit regionale onderzoek, met als doel te achterhalen of het veilig is voor bewoners om eieren van hobbykippen te eten uit de omgeving van Chemours (voorheen DuPont). Onze verwachting was om in het voorjaar van 2024 de resultaten te kunnen delen.

De meetresultaten door Wageningen Food Safety Research (WFSR) zijn zeer recent gedeeld met de opdrachtgevende gemeenten. Deze bevindingen geven aanleiding om deze nu direct met u te delen, en vervolgens ook met de eigenaren van de hobbykippen, die zich hebben aangemeld voor dit onderzoek en wiens eieren zijn verzameld en geanalyseerd, evenals met de inwoners, ondernemers van onze gemeenten, pers en andere betrokkenen. Zowel het RIVM als de GGD adviseren ons om op korte termijn inwoners het advies te geven vooralsnog geen eieren meer te eten van hobbykippen, in afwachting van een vervolgonderzoek. Er is door de onderzoekers reeds melding gedaan bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Eieren afkomstig van professionele pluimveehouders (zoals bijvoorbeeld verkocht in de supermarkt) kunnen wel veilig worden gegeten.

Waar zijn eieren geraapt?

In de afgelopen periode zijn er op verschillende locaties in de regio (zie kaartje) steekproefsgewijs eieren geraapt in de gemeenten Molenlanden, Papendrecht, Dordrecht, Sliedrecht, Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam, en tevens in gemeenten Hoeksche Waard en Altena als referentiegemeenten. Dat is de reden waarom wij de raden van al deze gemeenten informeren, alsook de raden van Gorinchem, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

De locaties liggen verspreid over de regio, zowel in stedelijk als in landelijk gebied. Niet alleen zijn er eieren geraapt, er zijn ook monsters genomen van de grond. Dit is relevant omdat kippen ook in de grond pikken.

Analyse van de eerste meetresultaten

Uit de recent uitgevoerde eerste analyse blijkt dat er te hoge gehalten aan verschillende soorten PFAS in de eieren zijn aangetroffen. Dit geldt niet alleen voor de eieren geraapt op plekken in het gebied rondom Chemours, maar ook voor plekken verder van Chemours, die als controlegroep dienden. Dit werpt een ander licht op het onderzoek. De eieren bevatten vooral te veel PFOS. Deze PFAS-soort is - voor zover bekend - niet uitgestoten door DuPont/Chemours.

Ook andere PFAS-soorten waaronder zoals PFOA, worden in de eieren aangetroffen, maar wel meestal in lagere gehalten. GenX wordt niet of nauwelijks aangetroffen in de onderzochte eieren.

De exacte oorzaak/bron van de verscheidenheid aan PFAS-verbindingen is nog onbekend. Aanvullend onderzoek is daarom nodig.

Advies RIVM en GGD

Zowel het RIVM als de GGD adviseren ons om op korte termijn inwoners het advies te geven voorsnog geen eieren meer te eten van hobbykippen, in afwachting van een vervolgonderzoek. Wij geven gehoor aan dit advies.

Eieren afkomstig van professionele pluimveehouders (zoals bijvoorbeeld verkocht in de supermarkt) kunnen veilig worden gegeten. Deze worden regelmatig getest door WFSR. Het RIVM heeft er vorig jaar ook onderzoek naar gedaan in het onderzoek naar consumentenproducten Dit geldt voor alle eiersoorten in de supermarkt. Eieren uit de supermarkt bevatten aanzienlijk lagere gehalten aan PFAS en blijven binnen de veilige normen. Dit geldt ook voor eieren die bijvoorbeeld op de markt te koop worden aangeboden, tenzij deze van hobbykippen afkomstig zijn.

Vervolgonderzoek

De komende maanden gaan RIVM, Arcadis en WFSR samen verder met het lopende onderzoek. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de mogelijke bron van de PFAS en hoe de PFAS in de eieren terecht komt. De resultaten hiervan worden in het eerste kwartaal van 2024 verwacht. De meetresultaten staan vast en zullen niet wijzigen door het vervolgonderzoek. Doordat er normwaarden voor PFAS worden overschreden, geven de GGD en RIVM uit voorzorg het advies naar inwoners te communiceren de eieren voorlopig niet te eten en vervolgonderzoek af te wachten.

Voor wat betreft de eventuele regio-overstijgende gevolgen van de resultaten uit ons regionaal onderzoek zullen wij de het RIVM verzoeken om de gegevens nader te duiden en zo nodig ten aanzien van de volksgezondheid ook breder de noodzakelijke stappen te nemen.

Communicatie

Na verzending van deze raadsinformatiebrief op 20 december, waarop een embargo rust tot 21 december 09.30u, worden op 21 december in eerste instantie de eigenaren van de hobbykippen, waarvan de eieren zijn geraapt en getest, geïnformeerd. Dit geldt ook voor de eigenaren van kippen, die zich hebben aangemeld, maar waar niet is geraapt en getest. Na deze mededeling vervalt het embargo.

Tevens zullen we op dezelfde dag via een pers- en nieuwsbericht de lokale en regionale media, NRC en andere betrokkenen op de hoogte stellen. Op 21 december wordt deze informatie ook gepubliceerd op de websites van RIVM en de GGD. Mogelijk zal RIVM daarna ook landelijk communiceren.

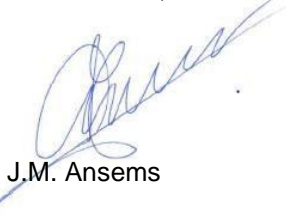
Voor vragen kunnen inwoners terecht bij de GGD Zuid-Holland Zuid via mmk@ggdzhh.nl of 078 - 770 8500.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

J.M. Ansems

M.J.M. van Driel